

WIELKA ZMIANA

Od „społeczeństwa obowiązków”
do „społeczeństwa czasu wolnego”

Podstawy rekreacji

WYKŁAD I

XIX wiek

- Przeciętny tydzień pracy wynosi 75 godzin – w praktyce oznacza to codzienną pracę od świtu do zmroku;
- Praca trwa nieprzerwanie, aż do niedołężności lub śmierci;
- Brak prawa pracy;
- Pierwszy system emerytalny wprowadza Otto von Bismarck (65 lat przy średniej długości życia wynoszącej 50 lat);

XX wiek

- Zmiany społeczno-kulturowe wzmocnione procesami politycznymi (I i II wojna Światowa, upadek imperiów kolonialnych, demokratyzacja ustrojów politycznych w Europie itp.) i procesami demograficznymi (II i III przejście demograficzne, powszechniejsza edukacja itp.);
- Skracanie się tygodnia pracy do 40-45 godzin (pojawiają się dni wolne od pracy);
- Wprowadzenie instytucji płatnego urlopu wypoczynkowego;
- Rozbudowa systemu prawa pracy;

Efekty

- Rosnąca ilość czasu wolnego wyłącznie do dyspozycji własnej;
- Czas wolny staje się nie tylko prawem, ale także wartością;
- Postępująca mcdonaldyzacja czasu wolnego – coraz bardziej uniwersalne wzorce promowane przez rozrastającą się branżę turystyczną i rozrywkową;
- Oderwanie czasu wolnego od czasu pracy – zanik różnicowania ze względu na wykonywany zawód;

Czas świąteczny a czas wolny

- Czas wolny nie jest już powiązany z czasem świątecznym;
- Czas świąteczny miał charakter wspólnotowy;
- Czas wolny przenika się z czasem świątecznym;
- Wzorce czasu wolnego przenoszone na czas świąteczny;
- Czas świąteczny przybiera formę czasu zindywidualizowanego, zatomizowanego;

Kultura czasu wolnego

- Społecznie akceptowane wzorce spędzania czasu wolnego i ich rola w legitymizowaniu zajmowanej pozycji społecznej;
- Narodziny przemysłu czasu wolnego – nie tylko odpowiedź na rosnące zapotrzebowanie, ale także kreowanie tego zapotrzebowania;
- Problem patologii czasu wolnego;

Kontrowersje

- Rosnące liczebnie kategorie społeczne ludzi skazanych na czas wolny – konsekwencja dalszych procesów społecznych i demograficznych;
- Bezrobotni i emeryci – baumanowscy włóczędzy czasu wolnego;
- Problem społeczno-kulturowy – edukacja jednostek i zbiorowości przygotowująca na długi czas wolny;